

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za imo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 150 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 11.

Sreda 8. februarja 1928.

Leto III.

Za svobodo vseh.

Vitezom iz Zaloške ceste v odgovor.

»Slovenec«, organ vitezev iz Zaloške ceste, je v številki od pretekle sobote prinesel v naslovu z debelo tiskanimi črkami vest, da je s. Petejan pretekli petek v skupščini branil »Orjuno« itd.

Že sam način, kako je ta vest napisana, mora vsakega poštenega delavca prepričati, da je ta vest prav po katoliško zlagana in da nima drugega namena, kakor so. dr. Petejana pred delavci oblatiti. Ker se na žal še vedno tudi med delavci dobe posemezniki, ki tudi takim lažem nasedajo, prinašamo sledeče pojasnilo:

V nedeljo 29. p. m. se je vršil v Beogradu protestni shod proti posl. Pribičeviću. Kakor vedno, je prišlo tudi na tem shodu do prerekanja in padale so po glavah tudi pesti in palice — in konec je bil ta, da so pristali g. Pribičevića in Davidovića shod, ki so ga sklicali radikalni omladinci — razbili.

Drugi ali tretji dan po shodu je policija aretirala pristaša SDS in direktorja lista »Vidov dan« Jevgjevića iz Novega Sada, ki pravijo, da je »Orjuna« in ga brez vsake motivacije in dokaza krivde obsodila na 30 dni zapor. V istem času je bila aretirana tudi neka Rusinja in brez vsakega vzroka izgnana iz države, dasi ima tu moža, ki leži v sanatoriju radi tuberkuloze.

Radi teh protizakonitih činov beogradske glavnjače je klub SDS predložil v skupščini resolucijo, v kateri je zahteval pojasnila za gori označene obsodbe.

Ob priliki debate je tudi s. Petejan smatral za potrebno, da se pridruži resoluciji, da s tem obsodi vse protizakonitosti, ki se že leta in leta vrše nad proletariatom v Jugoslaviji. S. Petejan je svoj glas za resolucijo utemeljil z izjavo, ki jo po stenografskem zapisniku dobesedno prinašamo in ki se glasi:

»Gospodje, izjavljam, da se pridružujem resoluciji predlagateljev ne z ozirom na samo ta slučaj, ker se taki slučaj ne dogajajo samo sedaj in posamezno, temveč se dogajajo že leta in leta in posebno na račun delavcev.

Jaz bi mogel navesti skupščini ne enega, temveč stotine in tisoč takih slučajev, ko so trpeli delavci od policije, v glavnjači in drugod. (Poslanci SLS odgovarjajo.)

Gospodje narodni poslanci, meni ne gre za vsaki posamezni slučaj, jaz se pridružujem resoluciji, ker

hočem s tem protestirati proti sistemu, ki vlada v naši državi. Ne protestiram samo za ta slučaj, ki se je dogodil sedaj, temveč protestiram proti vsemu onemu, kar se je dogajalo v zadnjih letih napram delavskemu razredu. S tem protestom in pridružitvijo k resoluciji bi apeliral, da naj bi v vseh slučajih, kjer bi se kaj takega dogodilo, kateremukoli delavcu, naj si bo v Sloveniji, Bosni-Hercegovini, Srbiji ali Vojvodini, vse stranke in vsi poslanci imeli toliko čuta, da bi se tudi za nje (delavce) borili.

Jaz ne bi želel in smatram, da bi ne bilo pravilno, da se protestira samo tedaj, kadar je ena stranka v stvari interesirana. Jaz bi želel, da bi bili vsi, kakor eden, borci osebne svobode, ker je potrebno, da je enaka za vse državljane.

Jaz mislim, da vsaki oni, ki ima nekaj demokratičnega v sebi, da vsaki oni, ki hoče delo in razvoj v državi, se mora boriti, da enkrat pridemo do tega, da bodo zakoni veljali za vse enako in ne samo za ene. (Odobrava in ploskanje opozicije.)

Gospodje, to, kar se je pripetilo preteklo nedeljo, mora razburiti vsakega, ki ima v sebi nekaj iskrenega poštenja in humanosti napram vsem.

Ali mora razburiti tudi to, kar se še danes dogaja v beogradski glavnjači. Še danes imate v glavnjači delavce, kateri so že mesece in mesece zaprti, ne da bi vedeli zakaj, zaprti so radi tega, ker je policija to hotela. To ni v interesu demokracije, to ni v interesu svobode, to je sramota za našo državo, da se takšen sistem obdržava. Jaz ne trdim, da je ta sistem samo od danes, temveč ta sistem obstoja že od 1919. leta dalje. Vendar ni vzroka, da ta sistem, ki traja že 8 let, tudi danes obstoja. Zato smatram, da je moj glas za to resolucijo — glas proti sistemu, glas za novi sistem, za sistem svobode, demokracije in parlamentarizma. (Ploskanje pri opoziciji.)

Naši čitatelji iz izjave s. Petejana lahko vidijo, na kakšen način je branil »Orjuno« in njene zločine. S. Petejan ni branil »Orjuna«, temveč je branil vse žrtve terorja in protizakonitosti, predvsem pa delavce, ki so od tega sistema največ trpeli in trpe še danes. Branil je svobodo in zakonitost za vse in obsodil vse dosedanje vlade brez ozira, katere so ta sistem omogočile.

Strokovna konferenca.

V soboto in nedeljo se je vršila v Ljubljani »Pri levu«, pokrajinska strokovna konferenca, na kateri je bilo zastopanih 10 zvez z nad 80 delegati. Dnevni red je bil preobširen, da bi se bilo moglo izčrpano o njem razpravljati. Po ujedinenju strokovnega delavstva v Sloveniji je to drugi kongres, ki sicer zaznamuje v go-
tovih smereh napredek, toda nečemo tajiti, da se našemu strokovnemu pokretu še pozna, da je preostal težko bolezen ter da je bolnik na potu sicer počasnega ali vsekakor stalnega okrevanja. Referati in posamezni govori so bili na sijajni višini, zlasti sodrugov Haramine, Stanka, Petejana, Uratnika, Stuklja, Mihevca in drugih. Sodrugi poslanec Petejan

je podal poročilo o politično-socialnem položaju delavstva v celi državi. Iz Petejanovega poročila izhaja, da šepamo na vseh poljih socialne politike. To so posamezna poglavja, katera so tako važna, da bi bilo potrebno o vsakem posebej obširneje razpravljati.

Na tej konferenci so bile sprejete resolucije vseh referentov so-
glasno, dasi tudi ta konferenca še ni bila popolnoma brez ljudi, ki bi radi veliko, pa niso niti majhnega sposobni. To so pač ostanki onih, ki so že davno izigrali vse adute in sedaj se nahajajo v popolni onemoglosti: naprej ne morejo, a nazaj jih je — sram!

Delavstvo v Jugoslaviji radi svoje razceljenosti in neorganiziranosti trpi, silno trpi. Niso tega kapitalisti krivi, če nam slabo gre in gola ironija je, ako se zgražamo nad krivicami ter se jezimo na reakcijo. Poj-
dimo po zgledu delavcev drugih držav, predvsem po vzgledu naših so-
drugov v Avstriji. Oni se ne prepirajo za cesarjevo brado, marveč de-
lajo. Zato pa imajo tudi uspehe. Dr. Seipel je ravno tak brezobziren re-
akcionarec kakor dr. Korošec. Toda Seipel mora svoj plašč obračati po-
vetru. Strokovne organizacije bo tre-
ba pri nas dvigniti. Kdor ima na tem interes, ta bo gotovo to stremenje poma-
gal, pospeševati z vsemi sred-
stvi, ta bo tudi delal na to, da se ne bo onim, ki so pripravljeni delati na

zboljšanju delavskega gibanja v Slo-
veniji in v Jugoslaviji, metalo polen
pod noge, jih pri itak trudapolnem
delu oviralo ter jih blatilo.

Zato je treba končno enkrat z
vsako toleranco prenehati ter se po-
služiti, če drugače ne gre, skrajnih
sredstev, ne pa ljudi, ki stokrat več
delavstvu škodujejo kot vsi kapita-
listi skupaj, smatrati za sodruga. Ka-
pitalisti niso naši prijatelji, ampak
so pijavke proletarske krvi, zato ne
more delavstvo od njih pričakovati
milosti ter pravic, marveč samo na-
sprotno. Zato pa je vsak oni sovraž-
nik delavstva, ki njegovo solidarnost
razbija, tudi če ni sam kapitalist.
Zatorej delavci, ven iz rezerve, v
aktivnost!

Prosvetni odsek Delavske zbornice za slovenske delavce na Koroškem.

Da pridobiva prosvetni odsek
Delavske zbornice povsod na ugledu,
dokazuje tudi to, da je celovška De-
lavska zbornica povabila naš pro-
svetni odsek, da pridejo njegovi de-
legati v Celovec, si ogledajo izobra-
ževalno delo tamošnje zbornice in
se z njo sporazumejo radi ustanovit-
ve slovensko-nemških knjižnic v
onih krajih Nemške Avstrije, kjer
prebivajo slovenski delavci. Na to
povabilo sta odšla v Celovec pred-
sednik prosvetnega odseka Franc
Žužek in tajnik Ciril Stukelj.

Celovski zbornici načeljuje tajnik
dr. Nevole, ki ima veliko razumeva-
nja za slovensko manjšino v Nemški
Avstriji in s katerim si je prosvetni
odsek naše zbornice redno dopisoval
že dolgo časa. Celovška zbornica
ima v proračunu za leto 1928 73.840
šilingov za prosvetno delo (1 šiling
je okroglo 8 Din). S tem denarjem
vzdržuje predvsem svojo knjižnico v
Celovcu, Beljaku, St. Vidu, Borov-
ljah, v Bistrici v Rožu, v Železni
Kaplji, v Pliberku, v Brežah, Spitalu,
Wolfsbergu, Feldkirchenu, Brücke,
Knapenbergu in v letošnjem letu ho-
če ustanoviti še nekaj novih knjižic.
Sicer je delovanje tamošnjega pro-
svetnega odseka slično delovanju
našega: Prireja razna predavanja in
tečaje v Celovcu, kakor v zunanjih
krajih. Naša zastopnika sta se spo-
razumela s celovško zbornico, da
prosvetni odsek v Ljubljani nasvetu-
je Celovčanom, katere slovenske
knjige naj dobavljajo za svojo knjiž-
nico. Odobrene knjige dostavlja na
Koroško tudi naš prosvetni odsek,
vse stroške pa plača seveda celovška
zbornica. Najprej se bodo ustanovile
slovensko-nemške delavske knjižnice
v Borovljah, Železni Kaplji in v Bi-
strici v Rožu. Od zanimanja, ki ga
bodo pokazali Slovenci za slovenske
knjige v teh krajih, izvisi nabav-
ljanje naših knjig za druge kraje na
Koroškem. Ob tej priliki sta si naša
zastopnika ogledala celotno delova-
nje celovške zbornice. Gotovo bo za-
nimalo vse naše delavce, ako jim to
delo na kratko orisemo. Celovška
zbornica ima 40.000 članov, to je pri-
bližno polovico manj, kakor ljub-
ljanska. Njen proračun je pa skoro
dvakrat večji, kakor od naše zborni-
ce. Znaša namreč okroglih 400.000
šilingov letno. Prispevki za zbornico
so torej v Nemški Avstriji znatno
višji, kakor pri nas. Ustroj avstrijskih
zbornic je sličen našemu. Vendar de-
lujejo avstrijske zbornice v mnogo
ugodnejših razmerah, kakor naše:

Za seboj imajo močne delavske or-
ganizacije, v državi vlada demokra-
cija, volitve v zbornice se niso zavla-
čevale po vladnih komisariatih, ka-
kor pri nas in zato je razumljivo, da
so avstrijske zbornice že daleč pred
našimi.

Na Koroškem je močna industrij-
ska kriza in brezposelnost, radi če-
sar posveča celovška zbornica naj-
večjo pažnjo in skrb brezposelnim
delavcem. V Avstriji obstoja — ka-
kor znano — brezposelnost zavarova-
nje, dočim se pri nas šele v zadnjem
času delijo malenkostne podpore in
še te toliko časa, dokler imajo Bor-
ze dela kaj denarja. Razen tega ob-
stoja v Avstriji inštitut za opazova-
nje konjunktur in kriz v industriji. V
tem inštitutu so zastopniki delavskih
zbornic, zbornic za industrijo, obrt
in trgovino, zveze bank, narodne
banke, državnih železnic, dunajske
borze in borze za poljedelstvo. Zbor-
nica delavcev in nameščencev po-
sreduje v pritožbah brezposelnih in
opozarja oblasti naboljšanje brez-
poselnega zavarovanja. Razen tega
deli brezposelne podpore v slučaju
izprtij, stavk ali drugih konfliktov
med delodajalci. V Celovcu so n. pr.
najsilabše plačani in najsilabše orga-
nizirani usnjarski delavci. Ti so sto-
pili pred Božičem v stavko. Organi-
zacija vsled svoje slabosti ni mogla
izplačevati zadostnih stavkovnih
podpor, zato je priskočila na pomoč
zbornica, ki je potom strokovne or-
ganizacije izplačala ogromno vsoto
denarnih podpor. Ko že govorimo o
podporah strokovnim organizacijam,
naj omenimo to, da celovška zbor-
nica ne izplačuje podpor enostavno
po ključu in številčni moči včlanje-
nih organizacij, temveč po potrebi.
Tajnik Delavske zbornice si pridru-
žuje pravico vpogleda v knjigovod-
stvo strokovnih organizacij in se te
pravice tudi poslužuje. S tem zbor-
nica res usmerja strokovno delova-
nje delavskih organizacij.

Nadalje naj povdarimo skrb ce-
lovške zbornice za vaje. V tem
oziru namreč še naša zbornica ni
pričela delovati in bo lahko s pri-
dom izkoristila izkušnje celovške
zbornice. V Avstriji obstojajo ne-
katere lepe določbe o zaščiti vajen-
cev. Podjetniki se pa seveda ozirajo
na te določbe v toliko, kolikor jih
prisilijo delavske organizacije. Zlasti
na Koroškem je odpor mojstrov zelo
močan. Tamošnja zveza obrtnikov je
skrajno reakcionarna. Zbornica de-

lavcev in nameščencev je pa sklenila, da z intervencijami v vsakem najmanjšem slučaju nauči podjetnike spoštovanja do zaščitnih določb za vajence. Tako je imela samo v pretečenem letu intervencij za zaščito vajencev pri 260 mojstrih. Intervencijala je v raznih slučajih, kakor n. pr. radi čezurnega delovnega časa, svojevrednega odpusta, šikaniranja, uporabljanja za hišna dela, radi neplačevanja vajeniške odškodnine, radi prevelike zaposlitve vajencev itd. Vsa protizakonita dejanja delodajalcev sporoča zbornica sodišču. Delavska zbornica vzgaja tudi obratne zaposnike, ki jih pokliče v Celovec in jim plača izgubo na zaslužku, hrano in stanovanje v času pouka.

Da ima vzorno urejeno statistiko, nam ni treba posebej povdarjati. Le-

tos bo priredila statistično razstavo in povabila na njo tudi našo zbornico. Zastopniki celovske in drugih avstrijskih delavskih zbornic bodo prišli tudi k otvoritvi Delavske zbornice v Ljubljani na Miklošičevi cesti. Prosvedni odsek Delavske zbornice je uredil stalne medsebojne stike z avstrijskimi zbornicami in priporoča vsem našim delavskim strokovnim in kulturnim organizacijam, da navežejo in vzdržujejo stalne stike z bratskimi organizacijami onstran meje, ker to bo le v korist našemu delavstvu.

Zobje čvrsti in beli, usta sveža in lepa, to je uspeh zobne paste

„PEBECO“.

Še k naredbi prometnega ministra.

Gospod minister Milosavljević je precej samozvestno povdaril, da so vse dosedanje podobne naredbe zapadle prašini in da ta zadnja »neče« zapasti prašini, ampak da se bo do pičice in z vso natančnostjo izvajala.

Obžalujemo, da g. minister ni malo pomislil, predno je gornji odstavek zapisal. Tudi eden njegovih prednikov je izdal slično naredbo, ki sicer ni bila tako obsežna, ampak ista je zapadla prašini ravno tako, kot bo de ta zapadla, četudi je bil g. minister — general!

S tem sigurno ni rečeno, da se mi železničarji ne bi z mnogim, kar je v omenjeni navedbi, strinjali — četudi ne z vsem. Toda g. minister ni trenotno pomislil, da se sistem ter stare tradicije ne dajo z neko naredbo ter v enem dnevu odpraviti ali temeljito izpremeniti. Zato je treba mnogo več, treba je vzgoje. Da bo g. minister uverjen, da se njegova naredba ne izvaja ter da je zapadla prašini, oz. pozabljenju, predno je zagledala beli dan, mu hočemo navesti en konkreten primer — en slučaj, o katerem se g. minister lahko takoj osebno prepriča, ker mu takonekoč pred nosom leži. G. minister je s svojo naredbo obrnil največ pozornosti čistoči in je pri tem n. pr. prav podrobno opisal, kako se morajo vozovi čistiti, kak material se mora pri čiščenju rabiti, iz kakšnih ljudi se morajo vozačistili rekrutirati itd. Red in čistoča bi morala v prvi vrsti vladati v vseh železniških napravah, zlasti seveda v vozovih.

In kako je pa v resnici v tem oziru?

Pisec teh vrstic sem bil tekom let večkrat v Beogradu in sem se prepričal, da je tam nered in umazanost sistem, katerega bi se moralo z železno metlo odpraviti. Ko sem prišel jutraj k brzovlaku, da se po peljem domov, sem opazil, da so bili

vozovi dotične garniture, ki je prišla z večernim brzovlakom, le za veliko silo pometeni, medtem ko okna niso bila očiščena, dasi so bila od dežja, ki je prejšnjega dne padal, popolnoma blatna, tako da so jih morali potniki sami za silo brisati, ako so hoteli sploh ven gledati. Malo pred odhodom dotičnega brzovlaka je prišel en vozačistilec z lestvo ter krpo in za veliko silo odrgnil par oken na vozu I. razreda. Tretji razred je ostal nedotaknjen, dasi so to vozovi n. pr. München—Beograd, Wien—Beograd itd., torej vozovi, ki gredo redno v inozemstvo.

Drugič sem se peljal zopet zvečer, toda bilo je enako. Ko sem se čez leto dni zopet vozil, je bilo natančno tako in če bi bilo danes pod upravo g. ministra Milosavljevića drugače, tedaj ne bi tega pisal. Ali ko sem se pred kratkim z enim, mojim tovarišem o teh stvareh razgovarjal, mi je on povedal, da je bil pred par dnevi v Beogradu in ko se je vračal, so bili ravno tako vozovi brzovlaka neočiščeni! Kaj je temu vzrok, ni natančno znano, vendar se domneva, da je krivo pomanjkanje kredita, vsled česar ni dovoljno število vozačistilcev. Ali vendar bi se morali v prvi vrsti vsaj brzovlaki čistiti, ki gredo preko meje in s katerimi se ravno tuji vozijo. Tuji se nad takimi razmerami skandalizirajo in pri taki priliki ni ravno prijetno pri duši našega človeka, ker se čuti prizadelega. In če tedaj v samem Beogradu nimajo smisla in volje, da drže red in čistočo, kaj se naj potem pričakuje od drugih majhnih edinic? Gospod minister bi se pač lahko o teh stvareh sam osebno prepričal ter odgovorne na red poklical. Ako pa je vzrok temu res v pomanjkanju sredstev, no potem so pa itak vse take naredbe odveč. Riba pri glavi smrdi! Eden, ki red želi,

Anglija intrigira proti „Washingtonski konvenciji“ o delu in zaščiti delavstva.

Ta konvencija je bila sklenjena pred osmimi leti s sodelovanjem zastopnikov vseh držav, in bi imela stopiti v veljavo v posameznih državah, kakor hitro bi bila predložena njih parlamentom in ratificirana. Konvencija obsega 20 točk, med njimi tudi določbo o uvedbi obveznega osemurnika za vse industrije. Ravno ta točka pa je nekaterim državam kamen spodtike, radi katere nočejo konvencije ratificirati. Jugoslavija je, kakor znano, ratificirala osem manj važnih točk te konvencije, točke o osemurniku pa ne, češ da je naša mlada industrija ne prenese in pa z izgovorom, da je še tudi druge države niso priznale. Medtem pa je že več držav ratificiralo konvencijo o osemurniku, med drugimi tudi Francija, katero skuša naša država sicer v vsem po opicje posnemati, samo v tem slučaju, ki bi bil v dobro delavstvu ji ne mara slediti in čaka, kaj bo rekla k temu Anglija, s katero si sicer nista nič kaj prijazni. Angleški industrijalci pa pritiskajo na svojo konservativno vlado, da naj konvencije o osemurniku ne ratifira češ, da jim grozi nemška konkurenca. Nemčija se namreč tudi izogiblje ratifikaciji konvencije češ, da morajo delati z vsemi silami na obnovi države in zadostitvi reparacijskih obveznosti. Splošen osemurnik smatrajo nemški industrijalci za luksuz, saj je še nedavno izjavil nek nemški veletovarnar, da ne 8, temveč 10, 12 in 14 ur bi moral nemški delavec delati, da bi dosegla država predvojno kapaciteto. Medtem pa je Nemčija predvojno produkcijsko kapaciteto že davno prekoračila in uspešno konkurira z Anglijo, njeni kapitalisti pa spravljajo vedno večje dividende. Kaj jim pri tem mar, če število brezposelnih v obeh državah dosega že strahotne

številk in če proletariat vedno bolj leze v uboštvo, glavna briga jim je, da se s čim manjšim številom delavcev čim več producira, da so produkcijski stroški čim manjši, dobiček čim večji. Ali se je vredno potem čuditi, če je na zadnji seji upravnega sveta mednarodnega urada dela v Ženevi, zastopnik angleške vlade, Betterton, podal izjavo glede določbe o osemurniku, da je bil tekst washingtonske konvencije prenašlo sestavljen, ne da bi se bilo počakalo na izkušnje, kako bo vplivalo na gospodarstvo znižanje delovnega časa. Betterton je nato upravni svet predlagal, naj sklene postaviti na dnevni red mednarodne konference dela za leto 1929: revizija washingtonske konvencije. Zastopnik francoskega delavstva Jouheaux, je zavrnil zastopnika angleške vlade, da sedaj ni čas za popravljanje že davno sklenjenih določil, da rešitev gospodarskih vprašanj ne zavisi od prilagodenja washingtonske konvencije gospodarskim prilikam posameznih držav, temveč da je sedaj čas, da angleška vlada svoje moralne obveznosti tudi s podpisom prizna. Jouheaux je nadalje opozarjal na dejstvo, da bi tak korak angleške vlade izzval v celokupnem francoskem delavstvu val razočaranja in ogorčenja napram Angliji, ki bi morala vendar tudi računati s položajem onih držav, ki so konvencije o osemurniku že ratificirale, dasiravno so gospodarsko šibkejšje od Anglije. Upamo, da bodo letošnje državnozborske volitve v Angliji končno pomedle s sedanjo reakcionarno-konservativno vlado in pripomogle delavski stranki do oblasti, ki gotovo ne bo toliko oklevala ratificirati vse točke washingtonske konvencije in uvesti zakoniti osemurnik za vse panoge industrije.

Dnevne novice.

Klerikalni šmok seveda ne razume pojma demokracija, zato se mu sila čudno zdi, kako more socialist Petek nastopiti v parlamentu proti gotovim metodam klero-radikalega režima, ne glede na to, koga so te nasilne metode zadele. Če je bil prizadet Jevgjevič slučajno »Orjunaš« in Crnjavska članica demokratske stranke, je to popolnoma postranskega pomena, dejstvo je, da je režim nastopil napram tem osebam po balkansko. Dolžnost vsakega socialista, zlasti pa še socialističnega poslanca je, da v vsakem slučaju nastopi proti nasilju, pa naj se isto vrši proti kumkolu. Edino klerikalno teslo tega ne razume, zanj velja ekako, kakor

za vse meščanske stranke edino geslo: »danes meni, jutri tebi!« To pa ni demokracija!

Občni zbor ljubljanske podružnice »Svobode«. Dne 27. jan. tl. se je vršil občni zbor podružnice. Ob zelo slabih udeležbi je predsednik S. Likar otvoril zbor in podal poročilo. Iz vseh poročil se je videlo, da ljubljanska podružnica še vedno ni preživela krize, v kateri se nahaja že precej let. V debati, v katero je poseglo več navzočih sodrugov, se je v glavnem ugotovilo, da so člani »Svobode« predvsem ljudje, ki so že funkcijonarji pri ostalih organizacijah. Delavcev, katerim je »Svoboda« kot kulturna organizacija ravno namenjena,

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

krizeva pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in ljubezen, tragedija v šestih scenah.

Mož: Vsi po vrsti! Težji grešniki pridejo prvi, za njimi bodo prišli nedolžnejši. (Slišati je počasen valček...) Torej! Pravkar se je pričel valček. Ali se ne bi podvzali, gospod ravnatelj? (Ravnatelj se molče prikloni ženi. Žena prav tako Ravnatelju. Ravnatelj ji ponudi roko in oba odideta. Mož sede in brezizrazno zre za njima.) O Valja, Valja! Kako to boli! (Nekdo trka; Mož se hitro dvigne in hiti k vratom. Prijateljica vstopi.)

Prijateljica: Servus, Boris!

Mož: Pozdravljena, Helena! (Ji stisne roko.) Sedi!

Prijateljica: Zakaj si me klical?

Mož: Zato sem te povabil, da boš danes lepo strašilo!

Prijateljica (se zasmije): Lepo strašilo!

Mož: Valjo imaš rada, mar ne?

Prijateljica: Valjo? Da, zelo rada.

Mož: Moraš ji tedaj pomagati in meni tudi, veš! Moramo jih prisiliti, da bodo plesali z njo. Valjo vsi zaničujejo. Sedeti bi morala ves večer.

Prijateljica: Zaničujejo!

Mož: Da, a prisilili jih bomo, da bodo plesali s teboj in z Valjo, čeprav bodo njihove žene in neveste sede.

Prijateljica: Ali je mogoče?

Mož: Drja. Bauma poznaš?

Prijateljica: Igorja?

Mož: Da! Sedi in piši! Tukaj imaš papir, tukaj držalo... Piši! (Prijateljica sede, vzame v roke držalo in piše. Mož diktira.) Poslušaj! »Dragi Igor! Vabiva te, jaz in Valja, da ne pozabiš danes zvečer na naju dve. Ko neha ta valček, pojdi in vzemi Valjo drju. Rapiu. Če ne boš ti prišel po njo, bom prišla jaz po tebe! Tvoja Hela.«

Prijateljica: Napisala sem. Glej, kako lepo!

Mož: Hvala, Hela! Pismo bom kar sam nesel. (Zapečati pismo.) Daj, prosim te, še naslov napiši. (Prijateljica napiše naslov.) Hvala. Potrpi, kmalu se vrnem. (Odhiti.)

Prijateljica (gleda za njim): Imeniten dečko, ta Boris! Kolosalno jih bo... o, kako jim bo dal! O, Valji je lahko! Velika gospa je! In Boris je tako lep! Tako lep! Ko bi samo enkrat prišel k meni! Samo enkrat. (Sede in si prižge svačico. Igra se s kodri, ogleduje si noge.) Kako rada bi ga jaz imela! (Godba igra valček. Prijateljica se nekako mehanično dvigne pod vplivom godbe kakor hipnotizirana in počasi zapleše, počasi...) (Prijateljica še vedno pleše. Mož vstopi in jo gleda ter se smehlja.)

Mož: Hela, nehaj!

Prijateljica (se prestraši): Ali ne smem?

Mož: Dovolj boš še danes plesala. Vsa dvorana je razburjena. Ženske so razjarjene. Lavra sedi in Valja, moja Valja, pleše z njenim možem. Kako jo je zasmehoval... in mene! Kako naju je glasno zaničeval! Vlačuga ostane vlačuga, je dejal! (Nekdo trka.) Naprej!

Ravnatelj (ves rdeč in upehan; si briše znoj): Kako je sladka, kako sladka!

Mož (sam zase): Prasec!

Ravnatelj: Dr. Baum jo je vzel. Moral sem se skriti pred svojo ženo. Zbesnela je... Pojdite jo potolažit, gospod doktor! Bojim se, da bo napadla vašo ženo.

Mož (odhaja): Jo bom že potolažil; samo besedico ji bom rekel in potolažena bo. Takoj se bom vrnil, Hela.

Ravnatelj: Hela, moja Hela! Kako lepo ime in kako prijetno ime!

Prijateljica: Saj te nisem vprašala, če je lepo ali grdo, starina!

Ravnatelj (se ji približuje): No, zakaj pa so danes tako jezni, tako surovi, golobica moja? Zakaj? Zakaj srčece moje. (Hoče jo objeti.)

Prijateljica: Motovilo staro! Mar misliš, da si v bordelu? Kdo bi si mislil, da se celó na takšnih slavnostnih prireditvah obnašaš kot v bordelu!

Ravnatelj: Grlička moja, dušica moja! (Skuša jo vjeti; lovi jo okrog mize.) Otrok ti neumni!

Prijateljica: Le skači, stari medved! Na Silvestrov večer bi si pa res lahko kaj boljšega poiskal!

Ravnatelj: Ti si najboljša, ti si.

Prijateljica (se krohoče): Kako strašno vsakdanje, neumno, kako oguljeno!

Ravnatelj (jezno): Tristo hudičev! Kaj ti je danes?

(Dalje prihodnjije.)

v podružnici ni. Krivda tega ne leži toliko na odboru, ki je tako stanje že prevzel. Krivda leži na tipičnih ljubljanskih razmerah in na podcenjevanju »Svobode« od strani strokovnih organizacij, katerih naloga mora biti, da z vso silo podpro to edino delavsko kulturno organizacijo. Zato se je izvolil odbor, v katerem so zastopani člani vseh delavskih organizacij in političnih grup, da skupno izaela delovni program in preštudira, kako ozdraviti ljubljansko podružnico. Odbor sestoji iz sledečih sodrugov: Siard, Aleš, Preželj, Trtnik, Štukelj, Hreščak, Mišič.

Za pokojnino hišnim posestnikom. Davek pobirajo ljudje za državo; država jih zato plačuje in potem jim daje še pokojnino po 15 letih. Hišni lastniki pobirajo davek za državo od najemnikov potem izterjanja najemnine in ga odrajujejo državi. Še več store oni za državo, kot uradniki, ki tega ne morejo, namreč povišujejo najemnino in tako zvišujejo davčne dajatve, kar je državi v prid. Torej bi bilo logično, da država, če jih že ne plača, saj da hišnim posestnikom pokojnino za njihovo zvesto pobiranje, zvišanje in točno odrajanje davčin. Korist za korist! Hišne posestnike bi se moralo vsaj po 15 letih, če obnemorejo v izterjavanju najemnin, vpokojiti!

Natečaj. Uprava kraljevih fondov razpisuje natečaj, v katerem se bo na podlagi dejanskega položaja predložilo stanje celotnega narodnega gospodarstva v vsej državi, krajevno pa, kolikor je to potrebno glede posameznega kraja kot sestavnega dela celote. V tem delu se bodo uvaževali vsi pogoji in činitelji, ki so merodajni za pravec in vrsto gospodarstva, za višino njegove tehnike, kapital, dohodek itd. Končno je treba vočigled vsemu temu podati razvojne možnosti in izglede za bodočnost ter pogoje za to. Delo ne sme obsegati nad 20 tiskanih pol velike osmerke z garmond tiskom. Rokopisi naj se predlagajo pod imenom pisca ali pod posebno označbo in to od 1. oktobra t. l. nadalje, ker želi uprava objaviti nagradeno delo do konca tega leta. Nagrada znaša 40.000 Din. Rokopise bodo ocenili naši strokovnjaki.

Kongres bolgarske socialistične stranke. Kongres bolgarske socialistične stranke se je obdržal v Sofiji in je trajal tri dni. Glavni točki dnevnega reda sta tvorili organizacija in revizija programa. Glede politične akcije je bila sprejeta resolucija, ki se v svojem predgovoru bavi s potežkočami, proti katerim se morajo borovati bolgarski socialisti. Na eni strani ovirajo razvoj socialistične misli med bolgarskim ljudstvom gospodarska kriza, brezposelnost, nespametna gospodarska politika in koruptna finančna uprava, na drugi pa terorizem. Po poročilu se je število članstva za malo pomnožilo v zadnjem letu. Zato kongres apelira na svoje člane, da pomnože agitacijo in delavnost za socializem med delavci in malimi kmeti. Kongres dalje smatra za glavno nalogo stranke, da se bojuje za vpostavitve demokracije, ki tvori podlago za proletarski razredni boj. Kot predpogoj za vpostavljenje demokracije pa stranka zahteva prvič proporcionalno zastopstvo, drugič odpravo vseh davkov, ki tlačijo nižje ljudske sloje. Kongres dalje protestira proti preganjanju državljanov in uradnikov zaradi njih političnega prepričanja, proti strankarskemu favorizmu v administraciji in proti uničevanju delavskih strokovnih in združnih organizacij. Odkar dežela trpi zaradi fašistovskega terorizma, se je izkazalo, da je zelo praktično, da socialisti in stranka delavcev in kmetov delata roka v roki in zategadelj kongres priporoča to taktiko tudi v bodočnosti. Kongres je sprejel ostro resolucijo proti vojnemu hujskanju na Balkanu, posebno pa proti vojni podobnim pustolovščinam, ki ogrožajo mir na Balkanu.

Nova delavska vlada na Norveškem dela hitro. Finačno ministrstvo je odločilo, da se od 4. februarja ne bo več pobiralo zlatih pribitkov pri carini. Glede proračuna za armado ter mornarico je vlada predložila

parlamentu zakon, po katerem bodo vse regularne vojaške vaje odpravljene ter dve med vojno sestavljeni gardni stotniji bosta razpuščeni. Tako dela torej delavska vlada, ki nima denarja za vojaške parade, ker ga bolj nujno rabi za ljudske potrebe.

Angleški konzervativci neprenehoma zgubljajo glasove. Pri neki dopolnilni volitvi v okraju Bristol-Vest so konzervativci izgubili napram splošnim volitvam okroglo 7000 glasov. Padanje konzervativcev se stalno opaža. Zato pa se Baldwin boji volitev. Iste se je nameravalo razpisati v tekočem letu, pa se je buržazija premislila ter sklenila, da se bodo vršile šele v prihodnjem letu. No, do tedaj bo situacija še bolj ugodna za delavsko stranko, ki bo zopet prevzela vlado.

»Cankar«, kulturno in prosvetno društvo slovenskih delavcev v Beogradu, priredi v nedeljo, dne 12. t. m. svoj prvi zabavni večer s sledečim sporedom: 1. Petje, poje moški zbor »Cankar«, pod vodstvom pevovalke g. Stanka Benedikta. 2. Deklamacija: Za križem, od Ivan Cankarja. 3. Če sta dva . . . šala v enem dejanju. 4. Prosta zabava s plesom in šaljivo pošto. Po polnoči »povstertanc«. Zabavni večer se bo vršil v vseh prostorih restavracije »Petrograd« (na ogalu Nemanjine in Kralja Milutina ulice). Začetek točno ob 20. (8.) uri. Vstopnina 15 Din za osebo.

Kam v nedeljo zvečer? Na otvoritveno predstavo »Delavskega odra«, ki uprizori šalepolno burko »Scapinove zvižaje« ali »Zamorec Tom

Sawyer«. Salve smeha, Amerikanska senzacija! Vstopnice se dobe v predprodaji pri Konzumnemu društvu na Viču in pred predstavo, 12. februarja od 19. ure naprej pri blagajni. Gostovanje se vrši v sokolski dvorani na Viču. Pridite! Oglejte si in videli boste šaloigro, ki vas bo spravila v senzacionalen smeh.

Prvi nastop delavskega odra »Svobode« v Ljubljani. 12. februarja ob pol 20. uri nastopi prvič Delavski oder v Ljubljani. Gostoval bo v sokolski dvorani na Viču z znano Molirjevo šaloigro »Scapinove zvižaje«. Igrica je prirejena za današnje razmere. Režiser je po načinu ruskih gledališč delo moderniziral tako, da je prelevil srednjeveškega slugo Scapina v modernega zamorca Tom Sawyerja, ki je nekaj tajnik pri kapitalistu Thornu. Figure so postavljene v vrveče življenje New Yorka, srednjeveška, turško pobarvana romantika je odstopila mesto apaški drznosti in vsemogočnosti ameriške senzacije. Tako je delce bližje čustvovanju današnjega človeka in ljubljana ogromno smeha in groteske. Zakaj, na koncu razpletenega dejanja improvizira zbrana družba pod taktiko zamorca Tom Sawyerja — charleston. Vsakdo, ki se hoče nasmejati in preživeti vesela poln večer, naj si predstavo ogleda. Vstopnice se dobe v predprodaji in pred predstavo na Viču.

Za tiskovni sklad je daroval s. Prezel Alojz, Ljubno, Din 10.—. Za bojovni sklad proti klerikalizmu s. Lemič (Francija) Din 10.—. Iskrena hvala. Sodrug! posnemajte!

Za zaščito najemnikov.

(Konec.)

Glede § 6. moram pripomniti, da je dobro, da bodo stanovanja, ki ne odgovarjajo splošnim stavbenim in zdravstvenim predpisom, tudi še po 1. maju 1928 ostala pod zaščito. Opozarjam pa g. ministra za socialno politiko, da je njegova dolžnost, da dogovorno z ministrom narodnega zdravja, oziroma celokupno vlado taka stanovanja, ki niso človeka vredna bivališča, nego kolibe za živino, ki so škodljiva človeškemu zdravju, ki so gnezda tuberkuloze, uniči. Mislim, da je g. minister za socialno politiko dolžan, da v dogovoru z g. ministrom narodnega zdravja in celokupne vlade to vprašanje študira in reši, ker je to vprašanje velike važnosti za rešitev naše socialne in higijenske krize, v kateri se danes nahajamo.

Gospodje, pripomnil bi še nekaj. Kadarkoli se hišni posestniki pritožujejo in protestirajo, zastopajo vedno samo kapitalistično stališče. Vidijo samo svoje osebne in stanovske interese, ne ozirajo se pa prav nič na one revne sloje, ki ne morejo plačati in ki baš radi tega ne morejo dobiti stanovanj, ki bi odgovarjala njihovim potrebam in njihovim dohodkom. Izgovarjajo se vedno, da jim Ustava zajamčuje privatno svojino in jim daje pravico, da to svojino izrabljajo popolnoma svobodno, kakor jo sami hočejo. Gospodje, ne trdim, da je v temu vprašanju vse polno zlorab in da je marsikateri hišni posestnik žrtev tega sistema. Vidimo pa še neko drugo dejstvo, ki je nastalo po prevratu, zlasti v naši prestolici, pa tudi v drugih mestih, da so postali hišni posestniki ljudje, ki pred vojsko niso imeli niti pare premoženja, ki so po prevratu kupili hiše za male novce in tako postali danes bogataši in kapitalisti. Vprašam vas, gospodje, ali je Ustava tukaj zato, da štiti plačkanje, ali je pravica do privatne lastnine tukaj zato, da dopušča uničevanje našega naroda, da preprečuje socialni razvoj, uničuje zdravje našega delavskega ljudstva?

Nočem predlagati, ker bi bil to absurd v tej skupščini, da bi vlada, kakor je svojčas zagrozila drugim stanovom, tudi v sedanjem momentu ravno tako morala imeti voljo in moralno moč, da tudi hišnim lastnikom zagrozi z nečim drugim in sicer s tem, da se bodo one hiše, ki so bile pridobljene in nakupljene na nepo-

šten način, socializirale in proglasile za državno last. Gospodje! Nočem, kakor rečeno, staviti takega apela na naslov današnje vlade, ki je izšla baš iz teh vrst in bi torej tak predlog ne našel prav nobenega odmeva od strani take vlade, ki ji je cilj in namen podpirati te vrste ljudi.

Pač pa moram tukaj pibiti: Ko smo včeraj imeli sejo za rešitev stanovanjskega vprašanja, je v zborovalno sobo prispela ali bolj rečeno udrla, ker je s silo odprla vrata, neka družba organiziranih hišnih posestnikov, katere člani so tekmovali med seboj, da nas obsipljejo z nekimi listki, kakor v boju s konfeti na kakem balu. Odkrito moram priznati, da vsi taki incidenti in momenti, ki bolijo druge, bolijo tudi mene, kakor vsakega, ki ima kaj socialnega čuta, ker imamo ljudi, ki izrabljajo namen zakona: zaščititi one, ki se sami ne morejo zaščititi. Proti takim ljudem bi se moralo postopati z vso doslednostjo in strogostjo, ki jo zakon predvideva in dopušča, a ne, da se zaradi takih parasitov oropajo zaščite oni, kateri brez te zaščite ali komaj izhajajo ali pa sploh izhajati ne morejo, da se zaradi teh parasitov meni nič tebi nič meče v brezpravno in brezupno stanje na tisoče ljudi, ki čakajo zaščite in ki pričakujejo, da se ta zaščita podaljša.

Ne morem si kaj, da ne bi podal tukaj neko konstatacijo. Priznam, da je res, da trpijo nekateri hišni lastniki škodo, vendar pa moram na drugi strani konstatirati še bridkejšo resnico, da je pa tudi veliko takih hišnih posestnikov, ki so navzlic jasnim določbam zakona svojim najemnikom povišali stanarino pet- do desetkrat nad ono, ki je po zakonu določena. Proti tem se pa nihče ne pritožuje. Iz tega kakor iz drugih okolnosti je razvidno dejstvo, da je ta zakonski projekt stal mnogo bolj pod uplivom resolucij in protestov hišnih lastnikov, nego hišnih najemnikov, in zato daje tudi mnogo več ugodnosti, da ne rečem pravice, onim, ki jih ne potrebujejo v toliki meri, kakor pa onim, za katere je zakonita zaščita življenska potreba.

»Še nekaj si bom dovolil pripomniti, in sicer to, da, če bi kdo drugi napravil tako pogreško in na tak način žalil gospoda ministra, kakor so to storili hišni lastniki, bi se takoj zoper njega poklical zakon o zaščiti države, dočim smejo hišni lastniki

delati in početi, kar hočejo, smejo vzgajati boljše vize in z njim zastrupljati ljudske mase od zgoraj, njim je dovoljeno uničevati zaščito širokih slojev naroda, za one pa, katere bi trebalo braniti in za katere je zaščita zakona namenjena, se ne zgodi ničesar, da bi v resnici prišli do te zaščite.

Zato pravim ponovno, da je tendenca, ki jo zastopa opozicija, če tudi ne cela, kateri se tudi jaz pridružujem, ta, da se ta zakonski projekt, ki ga je vlada predložila in večina odbora sprejela, vrati odboru s predlogom, da odbor sestavi nov zakonski načrt, s katerim se stanovanjski zakon podaljša do 1. maja 1930 in da se v tem času ukrene vse kar je mogoče, da se stanovanjsko vprašanje pokrene z mrtve točke, na kateri se nahaja in da se dejanski reši predvsem s tem, da država vendar že enkrat tudi sama da dober vzgled in stori svojo dolžnost ter izprazni vsa ona privatna stanovanja, v katerih je namestila svoje urade in uradnike, kakor n. pr. v Mariboru žandarmerijo, finančno itd. Kajti v Mariboru država do sedaj ni zgradila niti ene hiše, da bi v nji namestila svoje urade. V drugi vrsti pa bi se moralo v resnici delati na to, kar je že gospod minister sam omenil in upam, da ne ostane pri samih besedah, da se raznim korporacijam, občinam itd. gre na roko z izdatnimi in cenenimi posojili ter se jim na ta način da prilika in pobuda za nadaljevanje in pospeševanje gradbenega gibanja, ne pa da se jim krati ali celo odvzema s finančnim zakonom še ono malce svobode, ki so jo uživali do sedaj pri dobavi denarnih sredstev, potrebnih za toliko zaželeno povzdigo gradbenega gibanja.

Če se to zgodi, potem bo pač stanovanjsko vprašanje kmalu rešeno in spravljeno s sveta. Potem bomo lahko mirne duše čakali, da se stanovanjska zaščita sama od sebe neha, ona zaščita, ki je ne zahtevamo morda radi kaprice, nego samo radi krute, neizprosne potrebe onih, za katere je rešitev stanovanjske krize življenska važnost.

Izjavljam, da bom glasoval proti zakonskemu projektu, ki ga je vlada predložila, ne iz političnih razlogov, to povdarjam ponovno, kajti ako bi zakon odgovarjal mojim intencijam, ki so identične z onimi moje stranke, bi brez ozira na katerokoli stranko zanj glasoval zato, ker je v interesu celokupnosti. Ker pa je tendenca predloženega zakonskega načrta očividno ta, da odpravi zaščito onih, ki so je potrebni, zato hočem glasovati proti njemu in glasovati za predlog, ki ga vsebuje oddvojeno mišljenje manjšine. (Živahno odobravanje in ploskanje na levici.)

Maribor.

Mariborsko gledališče.

Repertoar:

Sreda, 8. februarja ob 20. uri: Glasba. Ab. D. Kuponi. Zadnjič.

Predavanje. V četrtek, dne 9. februarja t. l. ob pol 8. uri zvečer se vrši predavanje s skioptičnimi slikami »Švica« v prostorih čitalnice prosvetnega odseka Delavske zbornice v poslopiju Pokojninskega zavoda. Dr. Karel Verstovšekova ulica 4. Delavci in nameščenci udeležite se številno tega predavanja.

Propadanje hišnih posestnikov . . . Leta 1922 je kupil hišo vredno 250 tisoč dinarjev in dal na račun 50.000 Din. Hiša je vrgla na najemninj letno 2000 Din. Vsled zaščite najemnikov mu je bilo omogočeno zvišati najemnino do 1927. leta samo 38.000 Din na leto, a ta prokleti zakon ga še vedno nekaj tlači, da gre le s težavo na višje in višje. Ker ima še vknjižene dolga okroglo 100.000 Din in ga skrbi kedar ga bode izplačal, ker od 1922 do konca 1927 je izplačal samo 100.000, je sedaj velika težava, ker zaščita sicer odpade, a ljudje pravijo, da nimajo danes večjih dohodkov, nasprotno celo manj. To je res, sedanjí najemniki so redni plačevalci, ponujajo mi drugi večje najemnine, a kakor sem izvedel niso tako točni pri plačevanju. Kaj bo? Svetuj, bralec, hišnemu posestniku, kaj naj počne,

da plača v dveh letih ves dolg! Bo šlo, zahrtevaj znižanje davkov, zvišaj najemnino!

V kaznilnici so leta 1925 začeli zidati poslopje za 42 stanovanj tamošnjih nameščencev. Kredit je bil sicer »nakazan« iz Beograda, pa so zaenkrat začeli s sredstvi, ki jih je imela kaznilnica in z lastnimi delov. močmi zidati temelj, misleč, kredit je nakazan, torej gotov za dvig. Ko jepa bilo tega treba dvigniti, je Beograd odgovoril, da je ta kredit že drugam oddal, a na Maribor potem »zaboravil«. Delo se je ustavilo in še čaka dovršitve, ko se bo našel minister, ki bo preskrbel kredit, katerega bodo izplačali nameščenci z najemninami. Ali se bo našel kedaj tak mož, ki bo uvidel, da si država lahko pridobi stavbo takorekoč brez stroškov?

Nedolžne zahteve! Šestnajst let stanujem v enem stanovanju. Leta 1914 sem plačal 32 kron najemnine, tudi vsak povišek sem točno plačeval, da, tako točen sem, da sem s prvim novembrom 1927 zadostil zahtevi lastnika čez zlato pariteto, plačujoč 330 Din ter še stanovanje dal popraviti. Sedaj je bolj čedno in sem zato dobil — odpoved! Vprašam lastnika: »Zakaj?« On mi pa mirnodušno odvrne: »Ker je vaše stanovanje zelo čedno, se nađejam dobiti zanje 800 Din najemnine; če jih plačate vi, lahko ostanete v njem!« Jaz sem kronski vpokojenec s 600 Din pokojnine, vsled starosti ne morem drugega zaslužka dobiti. Povej mi bralc, kaj naj storim, a vedi da mi sodnija noče pomagati?!

V času od marca do srede maja se vrši toletno licenciranje bikov po vseh okrajih mariborske oblasti. Ker je licenciranje bikov najvažnejši oblastveni posel na polju povzdige živinoreje, je treba zanj zainteresirati tudi širšo javnost. Namen licenciranja je sledeči: Iz celotnega števila bikov se odberejo oni, ki po zunanosti in po poreklu povsem odgovarjajo namenu zboljšanja govedoreje. Samo lastniki teh bikov dobijo dopustnico in s tem dovoljenje, da jih smejo vporabljati za splošne plemenske svrhe proti primerni odškodnini. Pripuščenje nelicenciranih bikov je prepovedano in se kaznuje z denarno globo 10—20 Din. Zato je potrebno, da prižene vsakdo svojega nad 1 leto starega bika v pregled in morebitno licenciranje. Da se olajša onim, požitnovalnim kmetoval-

cem, ki drže dobre plemenske bika, za obče blagostanje prevzeto breme, so določene denarske nagrade. Ob priliki licenciranja se vrši povsod tudi kratko strokovno predavanje o smernicah za povzdigo živinoreje. Naj se zanimajo zato prireditelji tudi oni gospodarji, ki sami nimajo bikov.

Borza dela v Mariboru. Od 29. januarja do 4. februarja je pri tej borzi iskalo dela 132 moških in 39 ženskih, tedaj 171 oseb. 97 mest je bilo prostih. Delo je dobilo 55 oseb in sicer 30 moških in 25 ženskih. Odpadlo jih je 75, odpotovalo pa 20. Od 1. januarja do 4. februarja je pa iskalo dela 804 oseb, to je 601 moški in 203 ženske. Prostih mest je bilo 369. Delo je dobilo 211 oseb in sicer 118 moških in 93 ženskih. Odpadlo jih je 582, odpotovalo pa 168.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 12 viničarjev, 5 majarjev, 4 hlapci, 2 vrtnarja, 2 žagarja, 1 sedlar, 1 izvežban puškar, 4 ključavničarji za tovarno vagonov v Smed. Palanki, več vajencev (ključavničarjev, natakharjev, kovačev in kamnosekov), 2 kmečki dekli, 6 kuharic, 6 služkinj, 3 kuharice k orožnikom, 1 postrežnica, 6 šivilj za perilo, 2 natakharici za Srbijo.

Delavsko kolesarsko društvo Maribor. V nedeljo, dne 12. t. m. ob pol 9. uri uri dopoldne se vrši v društvenem lokalu izvanredni članski sestanek. Točna in polnoštevilna udeležba članstva je dolžnost. Odbor.

Namesto protesta ogabno partizanstvo.

Trbovlje, 24. jan. 1928.

Protestni shod, katerega so sklicali dne 22. jan. bernotovci po krajevni bratovski skladnici v Trbovljah proti poslabšanju rudarskega zavarovanja, bi bil lahko lepo uspel, ako bi ga ne bili oskrunili sklicatelji sami s svojo demagogijo in frazami. Ko so bernotovci videli, da se je zbralo precej delavstva, so takoj porabili priliko, da po stari navadi agitirajo za bernotizem s tem, da na prosti način blatijo socialistično misleče organizirane delavce. Ker so že pri drugem govorniku zbrani rudarji opazili, kam pes taco moli, so takoj po prvi točki (protest proti takšnemu starostnemu zavarovanju) zapustili zborovanje z ogorčenjem in spozna-

njem, da sklicateljem shoda ni šlo za to, da bi se protestiralo proti zavarovanju, ampak, da jim je šlo zgolj za strankarske namene. Famožno priznanje gospoda Klemenčiča, da so jih dekalisti na konferenci v Zagorju potegnili za nos s tem, da so glasovali za enoto fronto, objaviti pa dotične resolucije niso hoteli, kakor so se zavezali, je jasno pokazalo, kako so se med seboj razumeli. Čudno smešno je slišati Pencla, kako je pozival svoje pajdaše iz krajevnega upravnega odbora kratovske skladnice na dvoboj z Grabnerjem zaradi bernotovskega zastopa v bratovski skladnici, ki je toliko škode naredil delavstvu. Krivdo so potem valili eden na drugega, ali rudarji so spoznali, da vseh skupaj ni nič prida, ker so vsi klečeplazniki in sebičniki najogabnejše vrste. Eden, katerega ime na nočem zapisati, je bil po izjavi (med pričami) tedanjega tajnika trboveljske Orjune, ko je tista upropaččala v Trbovljah rudarski živelj in imetje. Ta-le človek se je na tem shodu drznil trditi, da so tisti čakovci, kateri se v okvirju razredne rudarske organizacije borijo za izboljšanje rudarskega položaja; danes se prištevajo dotični za najbolj vnetega dekalista. K temu moram še pripomniti, da so navzoči zborovalci z čudo opazovali, kako sta si bila bog in hudič v bratovskem objemu v podobi nekega demokratskega voditelja in nekega dekalista.

Nazadnje se je še predsednik Pencel razkoračil, češ, jaz bi bil že silno bogat, ako ne bi vse žrtvoval za bernotizem, takšen je socializem v njih očeh. Shod se je zaključil, ko že ni bilo več nobenega zborovalca v dvorani.

Tako se je začel in končal ta protestni shod, katerega se je hotelo izrabit v partizanske namene, ne pa v to, kar je delavstvo upravičeno pričakovalo, namreč v protest napram socialnemu zločinu, katerega je inozemski in jugoslovanski kapitalizem s pomočjo ministrstva šum in rud izvršil v škodo rudarskega delavstva. Tukaj se tudi ni čuditi, ako je delavstvo zbegano in se le težko obdrži v ravnotežju, ako se mu na bernotovih shodih namesto enodušnega protesta servira sama demagogija in neznačajnost.

Moral sem napisati te vrstice, akoravno se držim načela, da osebni napadi niso za proletarski tisk. Tega orožja sem se branil do skrajnosti, čeprav so mi ga neprenehoma usiljevali, nazadnje si pa vendar mislim in uvidevam, da je treba tudi o tem nekaj povedati.

Tebi rudarski delavec pa rečem, da tvoja pot do izboljšanja starostnega zavarovanja, tvoja pot do socialne zaščite in srečnejšega vsakdanjega življenja vodi edino le preko enotne strokovne organizacije in enotne delavske stranke, kajti le tem potom prideš do svojih človeških pravic. Zedinjaš.

Prevalje.

Zadružništvo je dobilo pri nas dobro podlago. Poleg prodajalne našega konzumnega društva smo sedaj dobili podružnico ljubljanske delavske pekarnice, ki je nameščena v lepih prenovljenih prostorih pri Ahacu. Gotovo je to ena najmodernejših pekarn

od Maribora pa vseskozi do meje. Sodrugi in sodrugi smo tudi že težko pričakovali otvoritve te pekarnice, da se bomo tudi v tem oziru esamosvojili od raznih pekovskih mojstrov, ki so pri volitvah nastopali složno z našimi nasprotniki. Pa ne samo to, naša pekarna bo tudi kar se peciva tiče, dala vedno najboljše. O priliki pa bomo o tem še kaj več poročali.

Leše.

V našem kraju smo zadnji čas oživili strankino gibanje. V tem oziru prednjačijo naše žene, ki so se z vso vsmo vrgle na agitacijo. Uspehi ne bodo izostali in prepričani smo, da bomo v kratkem mogli poročati iz našega kraja še več razveseljivih vesti. Zelo nas veseli, da nas g. Bernot ne more pozabiti, leta in leta nam že pošilja svojo »cajtungo« zastonj in je tako vztrajen, da niti ne neha, če mu jo nazaj pošlješ. Komaj neseš eno na pošto, pa drugo dobiš, zastonj seveda. Mi bi radi poznali, pod kakšnim kontom so v javnih računih zabeleženi ti izdatki. Ni čuda, ako še vedno tiska 2400 komadov svojega lista. Ako ima povsod tako dobre naročnike kot pri nas, potem mora že imeti najmanj zlat rudnik, iz katerega koplje denar za pokritje izdatkov in za javne račune.

Videm.

Ker smo tudi mi delavci, moramo se oglasiti, kako se z nami tu godi, z nami, videmskimi proletarci.

Prvič naj se reče: o tej veliki zadevi; krajšajo nam plače in šikanirajo podnevi.

Drugič naj povemo, kako že vodja nas uči, naj v delovnem času ne kadimo, in kako se mora nos obrisati.

Tretjič naj poročemo, kako nam progovni mojster govori: »Ko vidiš tam gospoda, salutiraj se mu in pokloni.«

Četrtrič nas priganja, ko prideš na štacijo, brž vzemi kramp, lopato, ter delaj napokon.

Ne pustimo se od gospoda zaničevati in tudi ne zasmehovati; zato delavci na plan, na plan še današnji dan!

Črna.

Glasom sklepa seje kult. in prosv. pododseka Del. zbornice v Črni, dne 2. februarja tl., se bodo vršila predavanja naprej kakor sledi: »Velika francoska revolucija« 12. febr. »Produkcija premoga in položaj rudarjev« 26. febr. »Stari Rim« ter »Odkritje Amerike« dne 11. marca. »Novi Dunaj« 25. marca. Vsa predavanja ob navedenih dneh se bodo vršila od 2. do 4. ure popoldne. Nadalje je pododsek sklenil ustanoviti računsko knjigovodski tečaj. Vsled tega naj se vsi, ki žele obiskovati ta tečaj, zglašijo v nedeljah, dne 12., 19. ter 26. februarja tl. v društveni sobi nad konzumom.

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšje sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Dobliva se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK
Zaloga parfumerije, kozmetike, kemikalij in galanterije
CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

Nabirajte nove naročnike

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozzengasse Nr. 6./11.

Neobhodno potreben je za vsakega radioamaterja

Radio-koledar 1928

Cena Din 25.— in

Radio-karta 1928

Cena Din 15.—,

izdaja „Radiowelt“

Vsi kupujejo obleke pri J. Trplnu, Maribor, Glavni trg 17
ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, sol dna in točna izgotovitev po najnižjih cenah.

August Gusel, čevlj. mojster
Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.